

UTVRĐIVANJE MERODAVNOG PRAVA

Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe

član 1

Međunarodna prodaja robe

Sentenca:

- U sporu koji se vodi o međunarodnoj prodaji robe, sud mora da utvrdi merodavno materijalno pravo.

Iz obrazloženja:

"Kada je u pitanju primena materijalnog prava u konkretnom slučaju radi se o međunarodnoj prodaji robe. Radi se o sporu sa ino-elementom. Suštinsko pitanje koje se postavlja jeste pitanje, imajući u vidu da parnične stranke nisu ugovorile merodavno pravo koje se prvo ima primeniti na sporni pravni odnos. Radi se o pitanju merodavnog prava.

Prvostepeni sud primenjuje nacionalni zakon koji se odnosi na tu oblast u unutrašnjem domenu, ali ne daje razloge zbog čega to čini.

Teorija i praksa poznaju, prećutnu autonomiju volje. Reč je o prećutnoj autonomiji, prećutnom izboru, kada stranke istina nisu izričito odredile koje će pravo biti merodavno, ali se iz ugovora i okolnosti slučaja vidi da su oni imali u vidu jedno pravo kao merodavno, da su htele da primene to pravo. Međutim, ukoliko je sud našao da se radi o tome onda je trebalo navesti razloge zbog čega smatra da se u konkretnom slučaju radi o prećutnoj autonomiji volje koja upućuje na primenu nacionalnog zakona koji se odnosi na tu oblast u unutrašnjem domenu. Drugostepeni sud ukazuje da kada je u pitanju međunarodna prodaja robe postoji Konvencija Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe. Ova Konvencija je zaključena u Beču 11.4.1980. godine, stupila je na snagu 1.1.1988. godine. Države potpisnice Konvencije Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe od 1.4.1980. godine - dalje: Bečka Konvencija, jesu i Jugoslavija (sada državna zajednica Srbija i Crna Gora) od 27.3.1985. godine i SR Nemačka od 21.12.1989. godine (datumi označavaju dan ratifikacije, odnosno pristupanja).

Prema članu 1 Bečke Konvencije, ta Konvencija primenjuje se na ugovore o prodaji robe zaključene između strana koje imaju svoja sedišta na teritoriji različitih država: a) kad su te države ugovornice ili b) kad prava međunarodnog privatnog prava upućuju na primenu prava jedne države ugovornice.

Prilikom ratifikacije Bečke Konvencije, Jugoslavija nije stavila rezerve u smislu člana 95 Bečke Konvencije pa pravilo predviđeno u članu 1 tačka 1 b) obavezuje sudove državne zajednice Srbija i Crna Gora, kao sastavni deo unutrašnjeg pravnog poretka.

Može se izdvojiti nekoliko slučajeva u kojima bi sud u državnoj zajednici Srbija i Crna Gora bio u obavezi da primeni Bečku Konvenciju na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava (dakle, pod pretpostavkom da Bečka Konvencija nije primenjena na osnovu člana 1 tačka 1a). Na prvom mestu je slučaj kad jugoslovensko međunarodno privatno pravo upućuje na jugoslovensko pravo. U takvom slučaju jugoslovenski sudovi moraju primeniti Bečku Konvenciju, a ne nacionalni zakon koji se odnosi na tu oblast u unutrašnjem domenu. Nadalje, moguće je da pravila jugoslovenskog međunarodnog privatnog prava upute na primenu prava druge države ugovornice Bečke Konvencije. Sud u državnoj zajednici Srbija i Crna Gora bi trebalo da primeni Bečku Konvenciju. Ne zakon koji druga država primenjuje na unutrašnju prodaju, osim, ukoliko druga država nije stavila rezervu u smislu člana 95 Bečke Konvencije. U suprotnom slučaju kad međunarodno privatno pravo druge države ugovornice upućuju na pravo državne zajednice Srbija i Crna Gora, sud druge države mora primeniti Bečku Konvenciju, osim, ukoliko ta država nije stavila rezerve u smislu člana 95 Bečke Konvencije. Konačno, kad međunarodno privatno pravo države koja nije ugovornica Bečke Konvencije upućuje na jugoslovensko pravo, sud te države može primeniti Bečku Konvenciju, kao pravo države ugovornice Bečke Konvencije.

Prema tome, budući da se radi o međunarodnoj prodaji robe prvostepeni sud treba da utvrdi merodavno pravo. Za sada, stanje u spisima upućuje na potrebu primene Bečke Konvencije, bilo u smislu člana 1 tačka 1a) Bečke Konvencije bilo u smislu članu 1 tačka 1b) Bečke Konvencije.

Kada prvostepeni sud utvrdi koje je merodavno pravo koje se ima primeniti na sporni odnos, utvrdiće sve bitne pravno relevantne činjenice od značaja za primenu merodavnog prava i potom na podlozi upotpunjenog činjeničnog stanja doneti novu odluku u ovoj pravnoj stvari."

(Rešenje Višeg trgovinskog suda, Pž. 1937/2004/2 od 23.8.2004. godine)